

Народна банка Србије

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за четврто тромесечје 2024.

Београд, фебруар 2025.

Уводна напомена

Народна банка Србије је 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда,¹ као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу **сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 15. јануара 2025. године.** У анкети су исказани ставови представника банака о променама током четвртог тромесечја 2024. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у првом тромесечју 2025. године. У анкети су учествовали представници 18 банака, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре на питања о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди *знатно пооштрени* и *донекле пооштрени* и збира учешћа банака које су одговориле да су *знатно ублажени* и *донекле ублажени*. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она *знатно повећана* и *донекле повећана* и збира процената банака које су одговориле да је *знатно смањена* и *донекле смањена*. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

У графичком приказу резултата, термин *девизни* односи се на кредите одобрене у инострану валути или динарима који су индексирани девизном клаузулом.

---

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	3
1. Кредити привреди	4
1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену ..	4
1.2. Услови одобравања кредита привреди.....	5
1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују	6
2. Кредити становништву	8
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену ..	8
2.2. Услови одобравања кредита становништву	9
2.3. Тражња становништва за кредитима и фактори који је опредељују	10

Резиме

Резултати јануарске анкете показују да су банке у Т4 2024, укупно посматрано, благо ублажиле стандарде по којима су одобравале кредите привреди захваљујући ублажавању стандарда код дугорочних динарских кредита, док су стандарди поштрени за краткорочне динарске кредите, као и за девизне/девизно индексирани кредите. Истовремено, банке очекују благо поштравање кредитних стандарда привреди у Т1 2025, под утицајем пре свега повећане перцепције ризика и смањене спремности за његово преузимање.

Банке су у Т4 2024. блажиле и стандарде по којима су одобравале кредите становништву, а наставак сличних тенденција банке очекују у Т1 2025. године.

Према оцени банака, привреда је повећала тражњу за кредитима током Т4 услед раста тражње за динарским кредитима и дугорочним девизним/девизно индексираним кредитима. С друге стране, банке очекују да се у Т1 2025. благо смањи тражња привреде за кредитима, пре свега због коришћења алтернативних извора финансирања.

Банке су оцениле да је становништво повећало тражњу за свим врстама кредита у Т4 2024, а даљи раст очекују и у Т1 2025. године.

Табела 1: Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	Т4 2024.	Т1 2025. (очекивања)	Т4 2024.	Т1 2025. (очекивања)
Привреда	↘	↑	↑	↘
Динарски				
Краткорочни	↑	↑	↑	↘
Дугорочни	↓	↑	↑	↘
Девизни/девизно индексирани				
Краткорочни	↑	↑	↓	↓
Дугорочни	↘	↑	↑	↓
Становништво	↓	↓	↑	↑
Готовински (динарски)	↓	↓	↑	↑
За рефинансирање (динарски)	↓	↓	↑	↑
Стамбени (дев./дев.индексирани)	↓	↓	↑	↑
Потрошачки (дев./дев.индексирани)	-	↓	↘	-

Легенда:

- ↑ Повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↑ Поштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↘ Повећање тражње / поштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ Смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ Смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ Ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

1. Кредити привреди

1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати јануарске анкете показују да су банке у Т4 2024, укупно посматрано, наставиле благо да ублажавају стандарде по којима су одобравале кредите привреди, што је резултат ублажених стандарда за дугорочне динарске кредите. Насупрот томе, благо поштравање кредитних стандарда забележено је код краткорочних динарских кредита, као и код девизних/девизно индексираних кредита свих рочности. Банке очекују благо поштравање кредитних стандарда за све врсте кредита привреди у Т1 2025. године.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

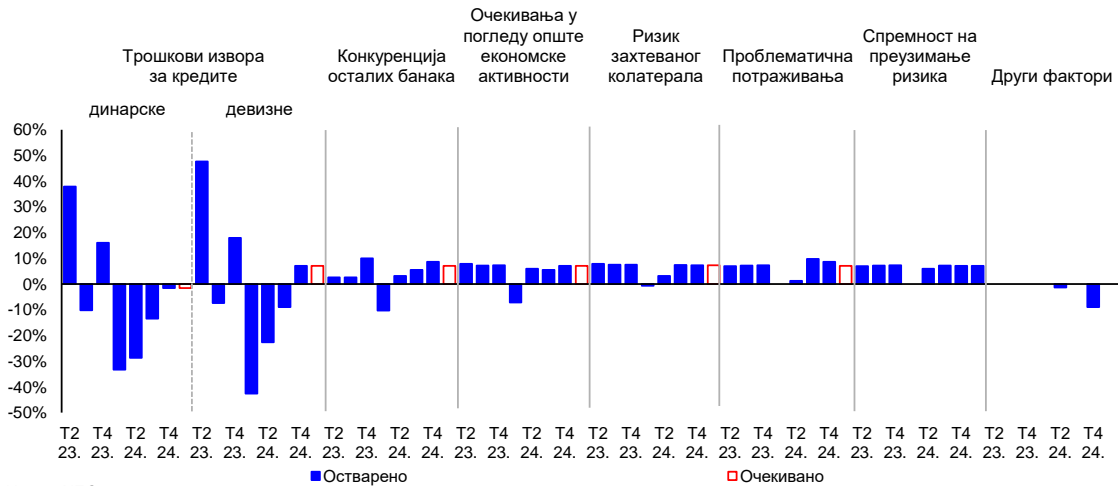
Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди поштрени и збира учешћа банака које су одговориле да су ублажени.

** Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

На ублажавање кредитних стандарда привреди у Т4 2024. утицали су смањени трошкови извора финансирања код динарских кредита, као и промотивни услови код појединих банака усмерени ка олакшавању процедура за одобравање кредита. Насупрот томе, поштравање кредитних стандарда код девизних/девизно индексираних кредита одредили су повећани трошкови извора за њихово финансирање, мања конкуренција у банкарском сектору, повећана перцепција ризика, као и мања спремност банака за преузимање ризика. Ти фактори ће, према оцени банака, утицати и на поштравање кредитних стандарда у Т1 текуће године.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

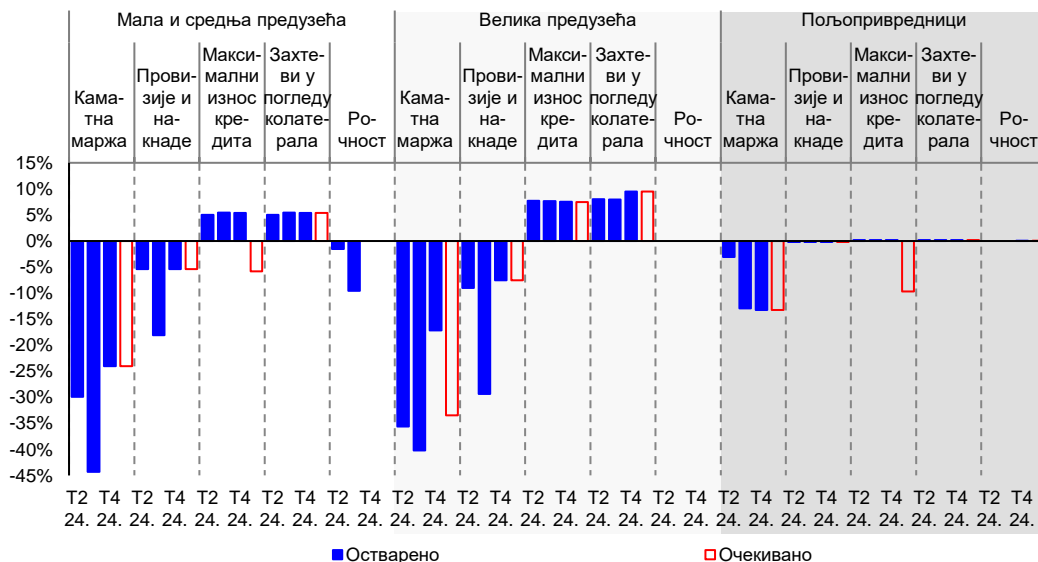
* Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео поштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда.

** Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

1.2. Услови одобравања кредита привреди

Банке су у Т4 2024. наставиле да ублажавају услове по којима су одобрани кредити привреди – смањене су каматне марже, као и провизије и накнаде, и код динарских и девизних/девизно индексираних кредита, што се односило на сва предузећа, независно од њихове величине. Насупрот томе,

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

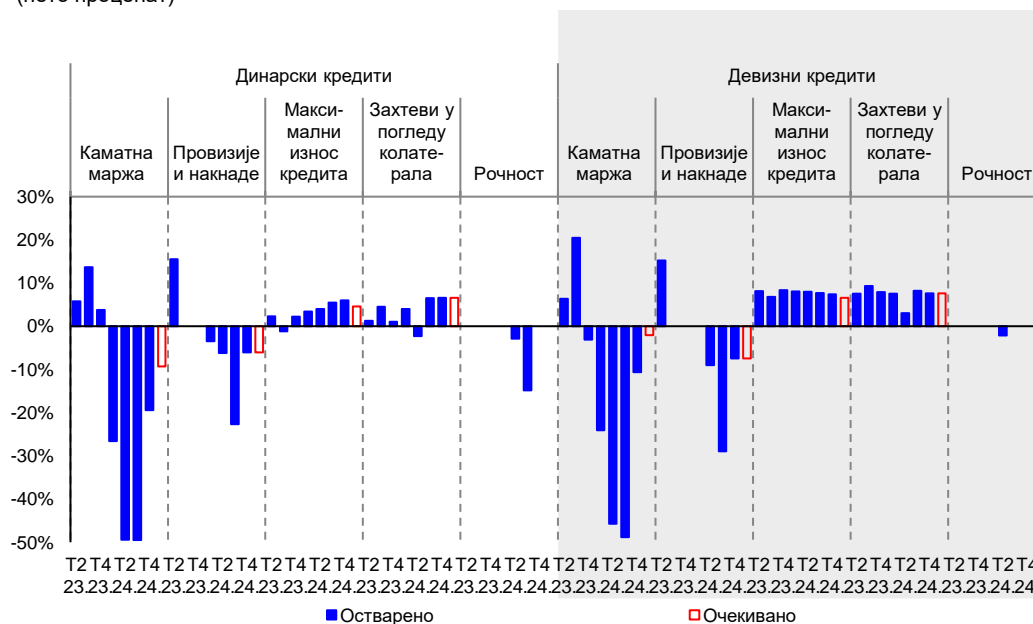

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о условима кредита дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати услов кредита поштртен и учешћа банака које су одговориле да је ублажен.

** Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о условима кредита дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати услов кредита поштрен и учешћа банака које су одговориле да ублажен.

** Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

банке су смањиле максималан износ кредита, а благо су поштрени и захтеви које колатерал треба да испуни.

Наставак сличних тенденција банке очекују и за Т1 2025. године – ублажавање услова по основу каматних маржи, провизија и накнада, с једне стране, и смањење максималног износа кредита и повећање захтева у погледу колатерала, с друге стране.

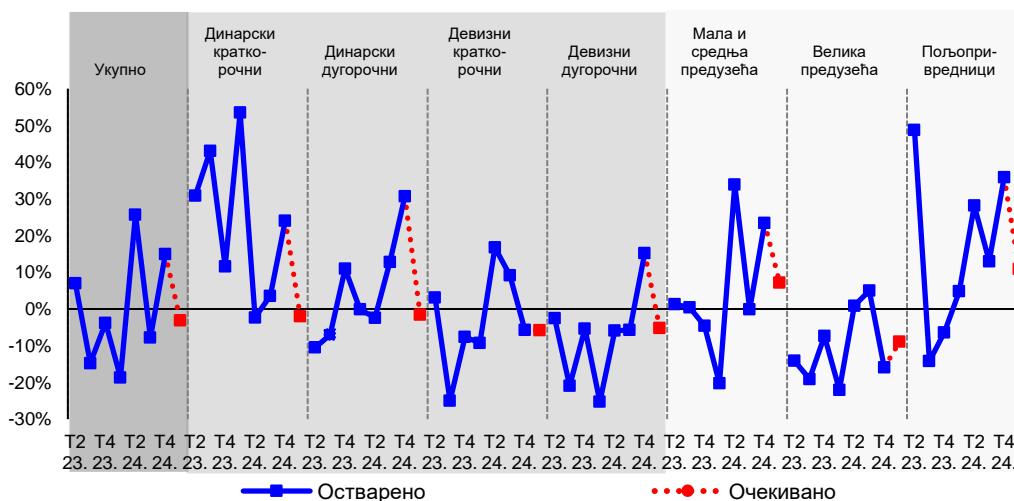
1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују

Банке су оцениле да је тражња привреде за кредитима повећана у Т4 2024. услед повећане тражње за динарским кредитима, као и дугорочним девизним/девизно индексираним кредитима, при чему је раст тражње вођен потребама за финансирањем капиталних инвестиција. С друге стране, тражња за краткорочним девизним/девизно индексираним кредитима благо је смањена услед смањених потреба за финансирањем обртних средстава и повећаног коришћења алтернативних извора финансирања.

Банке очекују благи пад тражње привреде за свим врстама кредита током Т1 2025. под утицајем повећаног коришћења алтернативних извора финансирања.

Промена тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

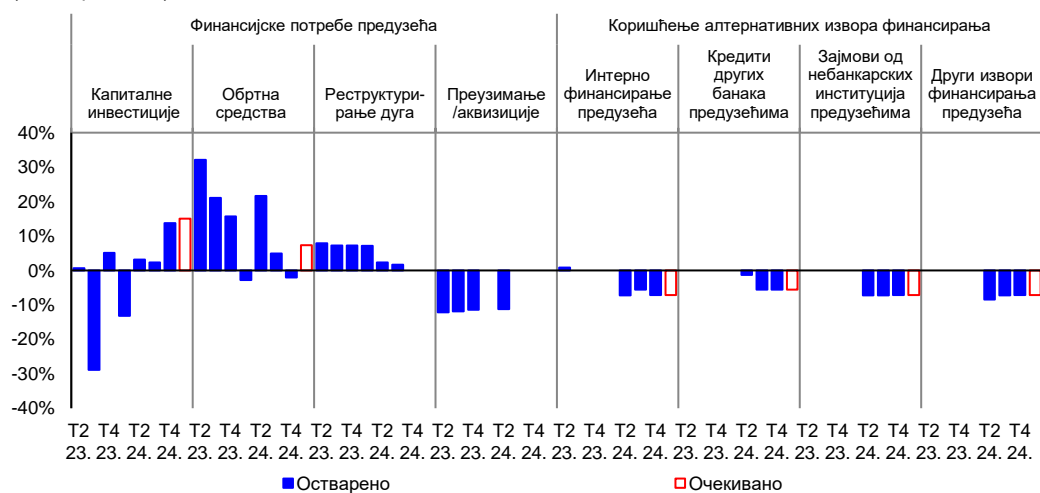

Извор: НБС.

* Нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је тражња повећана и збира процената банака које су одговориле да је смањена.

** Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о факторима тражње дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео расту тражње и учешћа банака које су одговориле да је допринео смањењу тражње.

** Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

2. Кредити становништву

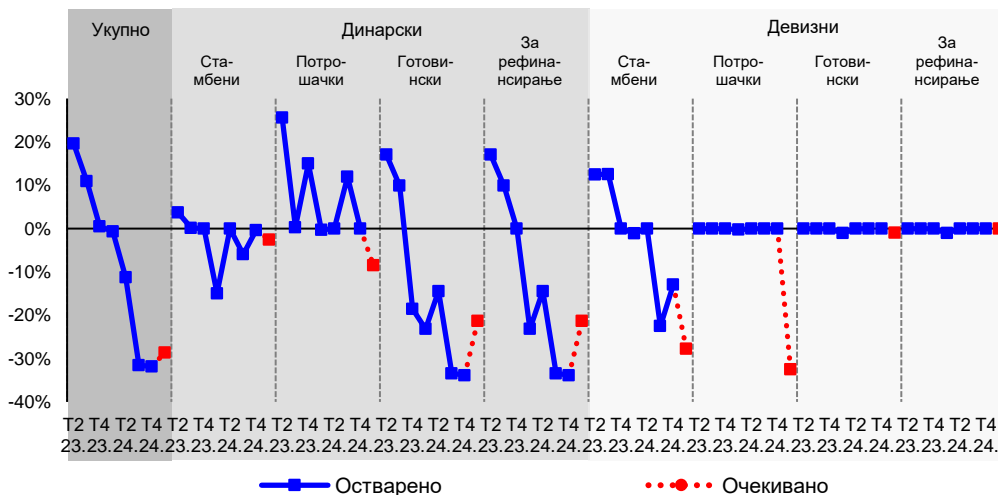
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати анкете показују да су кредитни стандарди становништву у Т4 2024. ублажени, што је у складу са очекивањима из претходне анкете. Посматрано по појединачним категоријама – кредитни стандарди су ублажени на динарске готовинске кредите и кредите за рефинансирање, као и на девизно индексирание стамбене кредите, док су стандарди по којима су одобравани кредити осталих намена непромењени.

У смеру ублажавања кредитних стандарда у Т4 2024. утицали су смањени трошкови извора финансирања, конкуренција на тржишту кредита, као и очекивања у погледу раста зарада.

Банке очекују наставак ублажавања кредитних стандарда становништву у Т1 2025. на готово све врсте кредита становништву. Томе ће, поред смањених трошкова извора финансирања, допринети и изражена конкуренција на тржишту кредита, побољшани изгледи у погледу тржишта некретнина, као и већа спремност банака на прихватање ризика.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

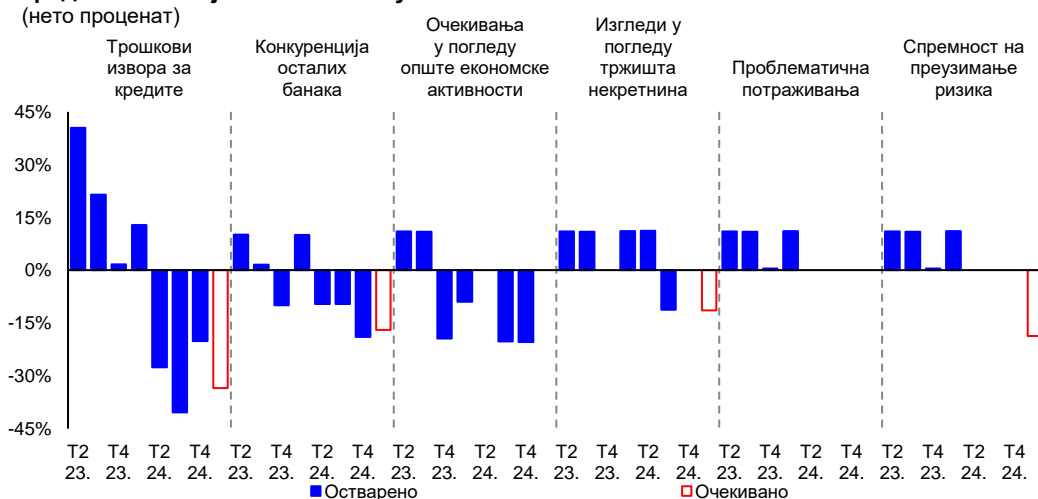

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди поштрени и збира учешћа банака које су одговориле да су ублажени.

** Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву (нето проценат)

Извор: НБС.

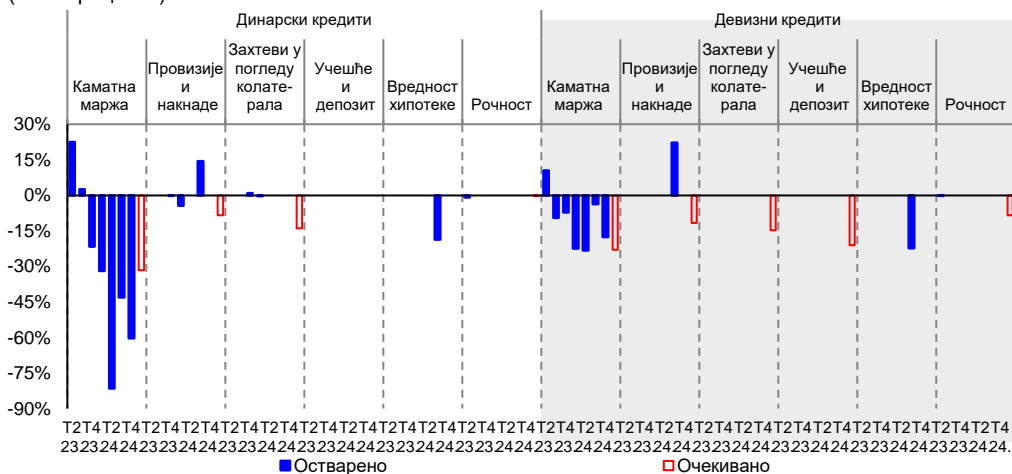
* Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео поштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда.

** Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

2.2. Услови одобравања кредита становништву

Услови по којима су одобрани кредити становништву у Т4 2024. ублажени су највећим делом по основу смањења каматних маржи. Банке очекују наставак ублажавања услова по којима ће одобравати кредите и у Т1 2025, чему ће, поред нижих каматних маржи, допринети и мањи захтеви у погледу колатерала и ниже провизије и накнаде, а код девизно индексираних кредита и побољшани услови у погледу рочности и висине учешћа и депозита.

Промена услова за одобравање кредита становништву (нето проценат)

Извор: НБС.

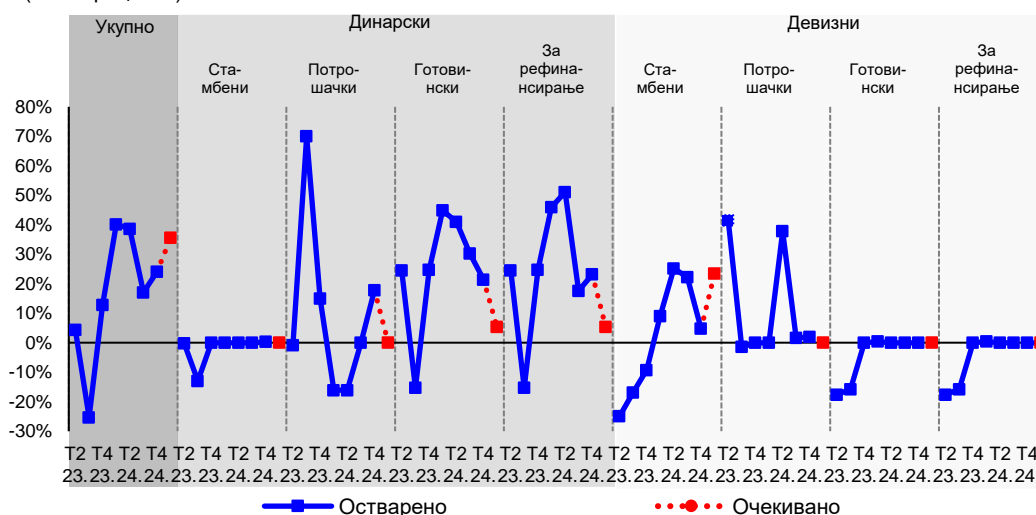
* Нето проценат за одговоре на питања о условима кредита дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати услов кредита поштртен и учешћа банака које су одговориле да ублажен.

** Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

2.3. Тражња становништва за кредитима и фактори који је одређују

Становништво је током Т4 2024. повећало тражњу у највећој мери за динарским потрошачким и готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање, као и девизним стамбеним и потрошачким кредитима. Банке су оцениле да је раст тражње за кредитима вођен потребама за рефинансирањем, куповином трајних потрошних добара и растом зарада. Наставак раста тражње становништва за кредитима, динарским и девизним/девизно индексираним кредитима, банке очекују и у Т1 2025. године.

Промена тражње становништва за кредитима
(нето проценат)

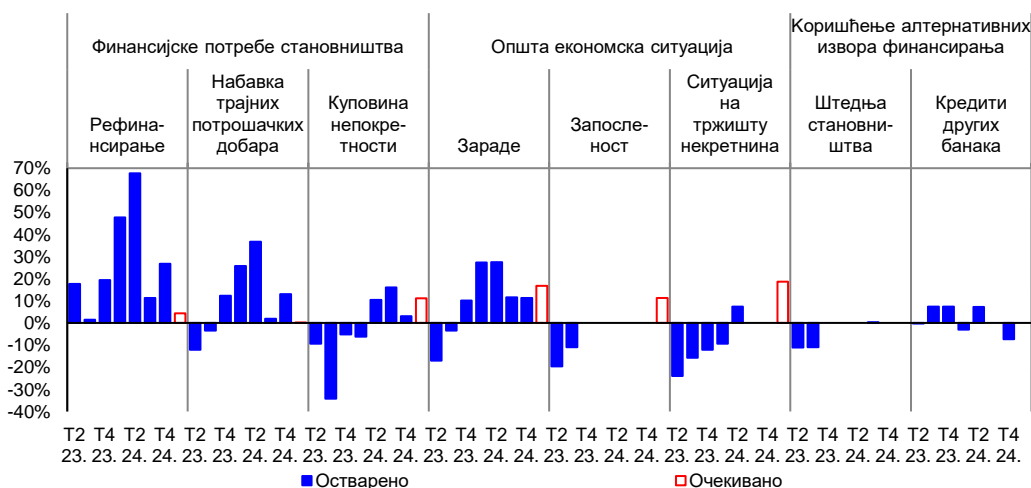

Извор: НБС.

* Нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је повећана и збира процената банака које су одговориле да је смањена.

** Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о факторима тражње дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео расту тражње и учешћа банака које су одговориле да је допринео смањењу тражње.

** Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.